

Rapport

Rapport over een klacht over de Oorlogsgravenstichting te Den Haag.

Datum: 20 juni 2013

Rapportnummer: 2013/070

Klacht

Verzoekster klaagt erover dat nu het graf van haar overleden vader geen oorlogsgraf is, de Oorlogsgravenstichting de gegevens over het graf niet op de website wil plaatsen.

Bevindingen en beoordeling

Algemeen

I Bevindingen

Op 10 juni 1959 is een vliegtuig van de Marineluchtvaartdienst (MLD) neergestort nabij Goa, India. Dit vliegtuig was op weg van Nieuw-Guinea (toen nog onderdeel van het Koninkrijk der Nederlanden) naar Nederland en maakte een tussenlanding op Goa. Alle inzittenden, waaronder de vader van verzoekster, zijn bij de crash omgekomen. Zij zijn begraven in Goa. Deze graven worden onderhouden door de Oorlogsgravenstichting (OGS). De OGS heeft deze graven ook in zijn interne digitale bestand staan.

De belangrijkste taak van de OGS is het onderhouden van circa 50.000 graven van Nederlandse oorlogsslachtoffers. Deze graven liggen in meer dan 50 landen, verspreid over vijf continenten. Het betreft niet alleen de graven van militairen, maar ook van burgers: mannen, vrouwen en kinderen die hun leven verloren tijdens de Tweede Wereldoorlog, of zoals in voormalig Nederlands-Indië, tijdens gewelddadige conflicten daarna (bersiap, politionele acties, de kwestie Nieuw-Guinea). Ook verzorgt de Stichting in Nederland ongeveer 8.000 graven van militairen van de geallieerde strijdkrachten. Daarnaast beheert de OGS een necrologisch archief en een geautomatiseerd databestand "het Slachtofferregister" dat via internet kan worden geraadpleegd.

Verzoekster wil graag dat haar vader (en de andere inzittenden van het vliegtuig) worden vermeld op de website van de OGS. Dit zodat het graf van haar vader op internet gevonden kan worden en haar vader niet vergeten zal worden. Het gaat verzoekster enkel hierom. Zij heeft geen andere (onderliggende) wensen.

Verzoekster heeft zelf haar verzoek voorgelegd aan het Ministerie van Defensie. Het Ministerie van Defensie kon verzoekster niet helpen. Zij heeft vervolgens op 30 juli 2012 bij de Nationale ombudsman een klacht ingediend. Op 14 september 2012 heeft de Nationale ombudsman een onderzoek geopend naar de opstelling van het Ministerie van Defensie. Naar aanleiding van dit onderzoek heeft het ministerie veelvuldig contact gehad met de OGS om hen te bewegen om de graven in Goa in het Slachtofferregister te plaatsen. Ondanks deze inspanningen is de OGS niet bereid geweest om de graven in het Slachtofferregister op te nemen.

De Nationale ombudsman heeft kennisgenomen van de inzet van het ministerie in deze kwestie en daarom besloten het onderzoek dat naar het ministerie geopend was te sluiten en het onderzoek in de richting van de OGS te openen.

De OGS is van mening dat het graf van de vader van verzoekster niet in het Slachtofferregister op internet dient te worden opgenomen omdat het graf geen oorlogsgraf is. Dit komt omdat ten tijde van de crash er nog geen sprake was van oorlogshandelingen in Nieuw-Guinea. Daarvan was pas sprake vanaf 15 augustus 1960 omdat toen de betrekkingen met Indonesië werden verbroken. Militairen die voor die datum in Nieuw-Guinea zijn omgekomen, of op weg er naar toe of op weg terug, zijn zogenaamde dienstslachtoffers. Militairen die na die datum in Nieuw-Guinea zijn omgekomen, zijn wel oorlogsslachtoffer. Nu de slachtoffers dus geen oorlogsslachtoffer zijn, hoeft de OGS de graven wettelijk gezien ook niet in het Slachtofferregister te vermelden, aldus de OGS. Daarnaast is de OGS beducht voor zogenaamde precedentenwerking. Indien de graven in Goa in het Slachtofferregister moeten worden vermeld, dan moeten andere graven van in het buitenland overleden militairen ook daar worden vermeld. De OGS onderhoudt het graf naar aanleiding van een in 1995 gesloten convenant met de Koninklijke Marine. De OGS wijst er op dat het het Ministerie van Defensie is dat bepaalt wie als dienstslachtoffer moet worden aangemerkt en wie als oorlogsslachtoffer.

Verzoekster heeft er geen bezwaren tegen dat het graf van haar vader niet als oorlogsgraf wordt benoemd maar zou het op prijs stellen indien het graf wel op internet wordt genoemd met daarbij eventueel de opmerking "Dienstslachtoffer" (of een soortgelijke benaming).

II Beoordeling

Het vereiste van maatwerk houdt in dat de overheid bereid is om in voorkomende gevallen af te wijken van algemeen beleid of voorschriften als dat nodig is om onbedoelde of ongewenste consequenties te voorkomen.

De Nationale ombudsman begrijpt het standpunt van de OGS dat het haar taak is om oorlogsgraven te onderhouden en geregistreerd te houden. De graven van de vader van verzoekster en de andere inzittenden van het vliegtuig worden onderhouden naar aanleiding van een convenant met de Koninklijke Marine uit 1995 door de OGS. De Nationale ombudsman stelt het op prijs dat de OGS dat doet. In deze graven liggen immers mensen begraven die uit naam en in opdracht van het Koninkrijk der Nederlanden in Nieuw-Guinea zijn geweest. En daarbij is van belang dat, zoals gezegd, deze graven ook worden onderhouden door de OGS en intern bij de OGS digitaal staan geregistreerd.

De Nationale ombudsman onderkent ook dat het benoemen van de graven in Goa op de website van de OGS mogelijk precedenten schept maar vraagt zich daarbij af wat daar het bezwaar tegen zou zijn. Immers, het precedent dat wordt geschapen, betreft graven die al door de OGS worden onderhouden en die daarom ook digitaal bij haar staan

geregistreerd. De Nationale ombudsman ziet niet welke bezwaren er zouden zijn om door de OGS onderhouden graven van dienstslachtoffers in het buitenland te benoemen op de website van de OGS onder vermelding van bijvoorbeeld "Dienstslachtoffergraf" of onder een apart tabblad van dienstslachtoffergraven. Te meer nu een dergelijke, in de ogen van de Nationale ombudsman eenvoudige handeling, nabestaanden een vorm van erkenning kan geven die zij zo graag zouden willen. Door deze graven niet te benoemen op de website van de OGS doet de OGS de nabestaanden van de slachtoffers tekort.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Dit geeft de Nationale ombudsman aanleiding om de OGS een aanbeveling te doen.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de Oorlogsgravenstichting te Den Haag is gegrond wegens schending van het vereiste van maatwerk.

Aanbeveling

De Nationale ombudsman beveelt de OGS aan om het graf van de in Goa omgekomen vader van verzoekster te vermelden op haar website als bijvoorbeeld "Dienstslachtoffergraf".

De Nationale ombudsman,

dr. A.F.M. Brenninkmeijer